

MEDZIPARLAMENTNÁ KONFERENCIA O STABILITE, HOSPODÁRSKEJ KOORDINÁCII A RIADENÍ V EURÓPSKEJ ÚNII

16 - 18 OKTÓBER 2016, BRATISLAVA

Posilňovanie sociálnej dimenzie Hospodárskej a menovej únie

(poznámky k panelu 1)

Smerom k rozvoju sociálneho rozmeru Hospodárskej a menovej únie

Európska únia vykonáva svoje **sociálne poslanie a ciele** na základe článku 153 ZFEÚ v oblasti sociálnej politiky. Únia má právomoc „**podporovať a dopĺňať činnosť členských štátov**“ vo viacerých oblastiach pre ľudí, ktorí sú na trhu práce aj mimo neho: pracovníkov, uchádzačov o zamestnanie a nezamestnaných.

Cieľom je zlepšiť pracovné podmienky, sociálne zabezpečenie a sociálnu ochranu, zdravie a bezpečnosť pracovníkov, informovanosť a konzultácie s pracovníkmi a integráciu osôb vylúčených z trhu práce.

Európska komisia prijala 28. novembra 2012 **konceptiu pre rozsiahlu a skutočnú hospodársku a menovú úniu (HMÚ)**, ktorá ponúka **víziu silnej a stabilnej štruktúry v politickej, vo fiškálnej a v hospodárskej oblasti HMÚ**. Na zasadnutí Európskej rady v decembri 2012 bola **rozvoju sociálneho rozmeru HMÚ vrátane sociálneho dialógu** vyjadrená podpora.

Na tento účel Európska rada v júni 2013 **pripomenula, že by sa mal posilniť sociálny rozmer**, a podčiarkla význam lepšieho monitorovania a zohľadnenia sociálnej situácie a situácie na trhu práce v HMÚ, najmä použitím primeraných ukazovateľov zamestnanosti a sociálnej situácie v procese európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík.

Takisto poukázala na potrebu **zlepšiť koordináciu politiky zamestnanosti a sociálnej politiky** a zároveň v plnej miere rešpektovať vnútroštátne právomoci, ako aj na **úlohu sociálnych partnerov a sociálneho dialógu**, a to na úrovni EÚ aj na vnútroštátnych úrovniach. Európsky parlament tiež vyjadril svoje názory k prioritám pre dosiahnutie skutočnej HMÚ a odporučil predovšetkým **sociálny pakt pre Európu**.

Toto oznámenie o posilnení sociálneho rozmeru je ďalším príspevkom Komisie k diskusii o prehľbovaní HMÚ, pričom sa nezabúda na to, že **všeobecná sociálna agenda je záležitosťou 28 členských štátov**. Malo by sa pripomenúť aj to, že **politika zamestnanosti a sociálna politika spadajú v prevažnej miere do pôsobnosti jednotlivých členských štátov**. Komisia preto navrhuje **niekoľko iniciatív na posilnenie sociálneho rozmeru HMÚ** s osobitným zameraním na tieto tri oblasti:

1. posilnený dohľad nad výzvami v oblasti zamestnanosti a sociálnymi výzvami a nad koordináciou politík;
2. lepšia solidarita a opatrenia v oblasti zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
3. posilnený sociálny dialóg.

Prijatím stratégie Európa 2020 sa sociálna politika prvý raz dostala do centra záujmu hospodárskej stratégie EÚ. V rámci stratégie Európa 2020 stanovila EÚ hlavné ciele, ktorými je zvýšenie miery zamestnanosti, zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky, zvýšenie počtu absolventov terciárneho alebo ekvivalentného vzdelávania a vyslobodenie aspoň 20 miliónov ľudí z chudoby. Tieto ciele tvoria základ stratégie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Na základe nich sa už formujú sociálne politiky v EÚ. Vykonávajú sa kľúčové politiky a opatrenia prijaté na úrovni EÚ ako napríklad balík opatrení v oblasti zamestnanosti predložený v apríli 2012, balík opatrení v oblasti zamestnanosti mladých ľudí z decembra 2012 a balík o sociálnych investíciách z februára 2013.

„Sociálny rozmer HMÚ“ súvisí so schopnosťou mechanizmov hospodárskeho riadenia a politických nástrojov identifikovať, zohľadniť a riešiť problematické trendy a výzvy súvisiace s politikou zamestnanosti a sociálnou politikou v HMÚ. **Posilnenie sociálneho rozmeru** by malo v súlade so zmluvami a stratégiou Európa 2020 pomôcť všetkým členským štátom dosiahnuť svoj potenciál rastu a zamestnanosti, zlepšiť sociálnu súdržnosť a zabrániť narastajúcim rozdielom.

Je potrebné, aby sa dosiahol **pokrok v týchto oblastiach**:

1. zlepšenie kapacity na monitorovanie vývoja zamestnanosti a sociálnej situácie v HMÚ s cieľom lepšie koordinovať včasnú a primeranú politickú reakciu;
2. mobilizácia opatrení a financovania EÚ s cieľom riešiť nezamestnanosť (vrátane nezamestnanosti mládeže) a sociálnu núdzu účinným a udržateľným spôsobom;
3. kombinácia prijatých krokov zameraných na zodpovednosť a hospodársku disciplínu s väčšou mierou solidarity a finančnej podpory;
4. odbúravanie prekážok cezhraničnej mobility pracovnej sily v EÚ;
5. posilnenie úlohy sociálneho dialógu v rozvíjaní stratégií na úrovni celej eurozóny ako aj na úrovni jednotlivých členských štátov prostredníctvom náležitého zapojenia sociálnych partnerov.

Predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade EÚ podporuje iniciatívy EK zamerané na **posilnenie sociálneho rozmeru Európskej únie**. Lepšie zohľadnenie aspektov zamestnanosti a sociálnych aspektov v európskom semestri a aj v procese prehlbovania Hospodárskej a menovej únie (HMÚ) je jedným zo základných predpokladov na eliminovanie sociálnych výziev, ktoré sa prehlbovali v dôsledku krízy a úsporných opatrení.

Európsky pilier sociálnych práv

Zriadenie **európskeho piliera sociálnych práv** oznámil predseda Európskej komisie **Juncker** vo svojom **prejave o stave Únie** v Európskom parlamente dňa **9. septembra 2015**.

Predseda **Juncker** vo svojom prejave uviedol: „Musíme zintenzívniť snahu o vybudovanie spravodlivého a skutočne celoeurópskeho trhu práce. (...) V rámci tohto úsilia budem presadzovať vytvorenie **európskeho piliera sociálnych práv**, ktorý by zohľadňoval meniacu sa realitu európskej spoločnosti a sveta práce a ktorý by slúžil ako usmernenie pre obnovenú konvergenciu v eurozóne. **Európsky pilier sociálnych práv** by mal dopĺňať to, čo sme už spoločne dosiahli v oblasti ochrany pracovníkov v EÚ. Očakávam, že sociálni partneri budú v tomto procese zohrávať kľúčovú úlohu. Som presvedčený, že robíme dobre, ak túto iniciatívu začíname v eurozóne, pričom ostatné členské štáty EÚ majú možnosť sa k nej pripojiť, ak si to želajú.“

Hospodárska kríza v posledných rokoch má ďalekosiahle **sociálne dôsledky**, ktoré môžu obmedzovať budúce príležitosti rastu a hospodárskej výkonnosti v Európe. Zároveň súčasné tempo a rozsah zmien vo svete práce spolu s demografickým trendom ešte viac menia podmienky zamestnávania.

Osobitne pri pohľade na **členské štáty, ktoré používajú spoločnú menu**, je jasné, že úspech eurozóny v budúcnosti v nemalej miere závisí od efektívnosti vnútroštátnych trhov práce, systémov sociálneho zabezpečenia a schopnosti hospodárstva absorbovať otrasy a prispôbiť sa im.

Európska komisia 8. marca 2016 začala rozsiahlu konzultáciu a predložila prvý predbežný náčrt budúcej podoby **európskeho piliera sociálnych práv**.

Táto iniciatíva je súčasťou práce Komisie na **prepracovanejšej a spravodlivejšej hospodárskej a menovej únii (HMÚ)**.

Ako uviedol predseda **Juncker**, iniciatíva je zameraná na eurozónu, pričom ostatné členské štáty EÚ majú možnosť sa k nej pripojiť, ak si to želajú. **Európsky pilier sociálnych práv** by sa mal opierať o **sociálne „acquis“ EÚ** a dopĺňať ho, aby usmerňoval politiky vo viacerých oblastiach nevyhnutných pre fungujúce a spravodlivé trhy práce a systémy sociálneho zabezpečenia v zúčastňujúcich sa členských štátoch.

Navrhnuté zásady nenahrádzajú existujúce práva, ale poskytujú spôsob posúdenia výkonnosti vnútroštátnych politík v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí a jej zlepšenia v budúcnosti.

V roku 2016 bude Komisia diskutovať s ostatnými inštitúciami EÚ, národnými orgánmi a parlamentmi, sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou, odborníkmi z akademickej obce a občanmi. Výsledky tejto diskusie by mali vyústiť do zriadenia **európskeho piliera sociálnych práv** začiatkom roku 2017.

Po zriadení bude **pilier slúžiť ako rámec na sledovanie výkonnosti zúčastnených členských štátov v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí**, na podporu reforiem na vnútroštátnej úrovni a najmä na usmernenie obnovennej konvergenie v eurozóne.

V rámci **slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie** bolo na neformálnych zasadnutiach SPC (**Social Protection Committee**) v dňoch 19. a 20.

septembra 2016 a na zasadnutí EMCO (Employment Committee) v dňoch 22. a 23. septembra 2016 v Bratislave prerokované **spoločné stanovisko SPC a EMCO k európskemu pilieru sociálnych práv.**

Sociálne „acquis“ EÚ a aktuálne aktivity Európskej komisie v sociálnej oblasti

Pojem **sociálne „acquis“** sa vzťahuje na **súbor pravidiel v sociálnej oblasti**, ktoré v súčasnosti existujú v **právnom poriadku EÚ**. V prvom rade pozostáva z **cieľov a právomocí v sociálnej oblasti stanovených v primárnom práve EÚ** pozostávajúcom zo **Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ)**, **Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)** a z **Charty základných práv Európskej únie**, ako ich vykladá **Súdny dvor Európskej únie**. Toto primárne právo sa potom vykonáva na základe sekundárneho práva EÚ, a to najmä prostredníctvom **smerníc**. **Komisia** už uskutočnila niekoľko iniciatív na posilnenie úsilia v oblasti neodkladných priorít a obnovenia **sociálneho „acquis“ EÚ** v záujme riešenia nových výziev v duchu zásad, ktoré budú súčasťou piliera európskych sociálnych práv.

Počas svojho mandátu súčasná Komisia kladie väčší dôraz na **sociálne aspekty koordinácie hospodárskych politík prostredníctvom európskeho semestra** a opatrení spojených s lepšou reguláciou, presunula ťažisko v rámci boja proti nezamestnanosti mladých ľudí na **iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI)**, vydala **odporúčanie týkajúce sa reintegrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce**, aby členské štáty nasmerovali na najlepšie postupy, predložila **európsky akt o prístupnosti** na uľahčenie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k základným tovarom a službám na jednotnom trhu.

Sociálne „acquis“ EÚ dopĺňajú aj **európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)**, najmä **Európsky sociálny fond (ESF)**, ktorý každoročne podporuje vyše **15 miliónov ľudí** tým, že im pomáha zlepšiť si zručnosti, uľahčuje ich integráciu na trh práce, bojuje proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe a zvyšuje efektívnosť verejných správ.

V období rokov 2014 – 2020 sa poskytne suma **86,4 miliardy EUR z ESF**, **3,2 miliardy EUR z YEI** a ďalších **38,5 miliárd EUR** na základe spolufinancovania z vnútroštátnych prostriedkov, takže **ESF zohráva kľúčovú úlohu v podpore investícií členských štátov do ľudského kapitálu**, a teda aj v posilňovaní konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva na jeho ceste k prekonaniu krízy.

Reforma smernice o vysielaní pracovníkov – smerom k hlbšiemu a spravodlivejšiemu európskemu pracovnému trhu

Táto **revízia** tlmochí záväzkov politických usmernení Komisie podporiť zásadu, podľa ktorej sa má na rovnakom pracovnom mieste uplatňovať **rovnaký spôsob odmeňovania**. Bol oznámený v **pracovnom programe Komisie na rok 2016**.

Cieľom tohto návrhu je **uľahčiť vysielanie pracovníkov** v prostredí spravodlivej súťaže a dodržiavania práv pracovníkov, ktorí sú zamestnaní v jednom členskom štáte a ktorých zamestnávateľ dočasne vyslal pracovať do iného členského štátu.

Konkrétnejšie sa iniciatíva zameriava na **zabezpečenie spravodlivých podmienok odmeňovania a rovnakých podmienok** pre vysielajúce a miestne spoločnosti v hostiteľskej krajine.

V období od roku 2010 do roku 2014 sa miera vysielania pracovníkov zvýšila o takmer 45 %. V roku 2014 bolo do iných členských štátov vyslaných **1,9 milióna pracovníkov.**

Komisárka pre zamestnanosť, sociálne záležitosti, zručnosti a pracovnú mobilitu **Marianne Thyssen** uviedla: *„Od prvého dňa môjho mandátu hovorím, že treba uľahčiť mobilitu pracovnej sily. Tordím však aj to, že k tomu musí dôjsť spravodlivým spôsobom. Na základe dnešného návrhu sa vytvorí právny rámec pre vysielanie pracovníkov, ktorý bude jasný, spravodlivý a ktorý sa bude dať ľahko presadzovať.“*

Cielenou revíziou sa zavedú **zmeny v troch hlavných oblastiach:** odmeňovanie vyslaných pracovníkov vrátane situácií zadávania zákaziek subdodávateľovi, pravidlá vzťahujúce sa na dočasných agentúrnych pracovníkov a dlhodobé vysielanie.

